

به نام خدا

دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار در انسان

سر ویراستار :

دکتر دیوید ال. هیمن

ویرایش هجدهم - ۲۰۰۴

برگردان توسط :

دکتر حسین صباغیان

استاد اپیدمیولوژی دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران

ترجمه ویرایش هفدهم این کتاب

برنده جایزه کتاب سال ۱۳۸۰

گردید

انتشارات گپ - ۱۳۸۵

تهران - خیابان ولیعصر - پلاک ۱۰۰

Hyemann, David L.

هیمن، دیوید
دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار در انسان / ویراستار دیوید ال. هیمن؛ ترجمه حسین صباغیان. -
رشت: کب، ۱۳۸۵.
XXI، ۶۷۱ ص.

ISBN: 964-7976-25-9

Control of Communicable diseases manual: an
official report of the american public health association, 18 th ed, c 2004.

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.
عنوان اصلی:

۱. بیماری‌های واگیر - پیشگیری، الف. صباغیان، حسین. ۱۳۱۴. مترجم، ب. عنوان.
RA ۶۴۳/۵۹۴۹

۶۱۴/۵

۱۳۸۵

کتابخانه ملی ایران

۸۵-۷۰۷۷

دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار در انسان

Email: gapnashr@gmail.com

✓ مؤلف: دکتر دیوید ال. هیمن

✓ مترجم: دکتر حسین صباغیان

✓ ناشر: انتشارات کب

✓ نوبت و چاپ: اول - ۱۳۸۵ (ویرایش هجدهم)

✓ تیراژ: ۳۰۱۰ نسخه

✓ لینوکرافی: به‌نورپرداز ۶۶۴۲۰۲۳۲

✓ قیمت: ۹۹۰۰۰ ریال

✓ شابک: ۹۶۴ - ۷۹۷۶ - ۲۵ - ۹

ISBNL: 964-7976-25-9

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

هرگونه کپی‌برداری و تکثیر بدون اجازه ناشر طبق قانون، پیگرد قانونی دارد.

آدرس ناشر:

۱- تهران، صندوق پستی ۱۴۱۵۵-۵۹۹۴ - تلفن همراه: ۰۹۱۲۳۲۵۷۰۰ (تلفکس ۴۴۳۲۲۳۵)

۲- رشت، اول خیابان لاکانی، پلاک ۲۴۹، طبقه اول، تلفکس: ۰۱۳۱۲۲۴۴۳۱۴-۱۵

مرکز فروش و پخش:

۱- تهران، میدان انقلاب، خیابان منیری جابود، پلاک ۲۲۳، ساختمان دانشجو، پخش کوهسار، تلفن: ۶۶۴۹۵۴۱ - ۶۶۴۱۷۴۳۵

۲- تهران، میدان انقلاب، نبش خیابان ۱۲ فروردین، پلاک ۱۴۴۸، طبقه ۲، پخش آتای سبحان، تلفن: ۶۶۱۰۷۱۱۱-۲

۳- تهران، میدان انقلاب، روبروی سینما بهمن، تالار بزرگ کتاب، کتابفروشی سوده، تلفن: ۶۶۹۵۷۱۳۲

مراکز فروش اینترنتی و ارسال پستی:

1- www.iketab.com (تلفن ۰۲۱-۸۸۳۲۶۴۶۹-۹)

2- www.iranbin.com (تلفن ۰۲۱-۸۸۶۹۶۹۴۹-۵۱)

3- www.payeganltd.co (تلفن ۰۲۱-۸۸۸۰۹۲۵۷-۰)

ویراستار

David L. Heymann, MD
World Health Organization
20 Avenue Appia, 1211 Geneva, SWITZERLAND

دستیار ویراستار

Michel C. Thuriaux, MD
World Health Organization
20 Avenue Appia, 1211 Geneva, SWITZERLAND

گروه ویراستاران

Georges C. Benjamin MD, FACP
Executive Director
American Public Health Association
800 1 Street NW, Washington DC 20001-3710, USA

John Bennett, MD
Head, Clinical Mycology section
LCI, National Institute for Allergies and Infectious Diseases
National Institute of Health
Clinical Center Room 11C304
9000 Rockville Pike, Bethesda MD 20892 USA

Johan Giesecke, MD
Professor, Infectious Disease Epidemiology
Karolinska Institute SE-17177 Stockholm, SWEDEN

Marc Girard, MD
Director General
Fondation Merieux, 17 rue Bourgelat, 69002 Lyon, FRANCE

Donato Greco, MD
Director, National epidemiology Centre
Istituto Superiore di Sanita, Viale Regina Elena 299, 00161 Rome, ITALY

Scott b. Halstead, MD
Preventive Medical and biostatistics
Uniformed Services University of Health Sciences
5824 Edson Lane N., Bethesda MD 20852, USA

James M. Hughes, MD
Director, National Center for Infectious Diseases
Center for Diseases Control and Prevention
1600 Clifton Road NE, Mailstop C1@, Atlanta GA 30333, USA

Jacob John, Md
Formerly Professor and head, Department of Microbiology
Christian Medical College Hospital, Vellore Tamilnadu 632004, INDIA

Omar A. Khan, MD

Chair, Publications board

American Public Health Association

800 I Street NW, Washington DC 20001-3710, USA

Ann Marie Kimbal, MD, MPH

Professor, epidemiology and Health Service/director

Asian pacific Emerging Infectious Network

School of Public Health and Community Medicine

University of Washington

Box 354809, Seattle WA 98195, USA

Mary Ann Lansang, Md, MMSc

Executive Director, the INCLEN Trust

Section E, 5/F Ramon Magsaysay Center

1680 Roxas Boulevard, Malate, Manila 1004, THE PHILIPPINES

Angus Nicoll, MD

Director, PHLS Communicable Disease Surveillance Centre

61 Colindale Avenue, London NW9 5EQ, UNITED KINGDOM

Christophe Paquet, MD, MPH

Department international et tropical

Institut de Veille Sanitaire

12 rue de Val d'Osne, 94415 Saint Maurice, FRANCE

Aileen Plant, MD

Professor of International Health

Centre for International Health, Division of Health Sciences

Curtin University of Technology

GPO U1987, Perth WA, 6845, AUSTRALIA

Stanley A. Plotkin, MD

Emeritus Professor

University of Pennsylvania/Wistar Institute

4650 Wistar Road, Doylestown PA 18901, USA

Guenael Rodier, MD

Communicable Diseases Surveillance & Responses

World Health Organization

20 Avenue Appia, 1211 Geneva, SWITZERLAND

Bijan Sadrizadeh, MD

Senior Adviser to the Minister of Health

Ministry of Health and Medical Education

310 Hafez Avenue, Tehran, ISLAMIC REPUBLIC OF IRAN

Rober E. Shope, MD

Professor of Pathology

University of Texas Medical Branch

301 University Blvd., Galveston, TX 77555, USA

Ron St. John, Md
Director General
Centre for Emergency preparedness & Response
Health Canada, 100 Colonnade, Ottawa On K1A 0K9, CANADA

Yasuhiro Suzuki, MD, PhD
Secretary of Health
Tochigi Prefecture, 1-1-20 Hanawada Utsunomiya, 320-8501 JAPAN

Pat Troop, MD, CBE, FFPH, FRCP
Chief Executive Officer
Health Protection Agency, 11th Floor, The Adelphi
1-11 John Adam Street, London WC2N 6HT, UNITED KINGDOM

Karl A. Western, MD, DTPH
Assistant Director for International Research
Director, Office of global Affairs
National Institute for Allergy and Infectious Diseases
Room 2021, 6610 Rockledge Drive, Bethesda, MD 20892-6613 USA

Eng Kiong Yeoh, JP
Secretary for Health Welfare & Food
Health Welfare & Food Bureau, Government Secretariat
19/F Murray building Garden Road Central, Hong Kong, CHINA

همکاران و سایر بررسی کنندگان اولیه

Pierre Busson, PhD
UMR 1598
Centre National de la Recherche Scientifique
Institut Gustave Roussy
Rue Camille Desmoulins, 94805 Villejuif CEDEX, FRANCE

Elisabeth Carniel, MD, PhD
WHO CC for Reference and Research on Yersinia
National Laboratory for Plague and other Yersinioses
Institut Pasteur, 28 rue du Dr Roux, 75724 paris, FRANCE

John Clements, MD
Centre for International Health
Burnet Institute, Melbourne, AUSTRALIA

George Deepe, MD
Director, Infectious Diseases
University of Cincinnati
MSB 7163 POB 670560, Cincinnati, OH 45277-0560, USA

David W. Denning, MBBS
School of Medicine, University of Manchester and Wythenshawe Hospital
Southmoor Road, Manchester M23NPI, UNITED KINGDOM

Don C. Dragon, PhD

Chemical and Biological Defence Station
Defence Research and Development Canada
Suffied, POB 4000 Station Main, Medicine Hat AB, T1A8K6, CANADA

Ramon Diaz Garcia, MD

Director, Department of Microbiology
Professor of Medical Microbiology, School of Medicine
University of Navarra, Pamplona, SPAIN

J. Stephen Dumler, Md

Director, Medical Microbiology, Department of Pathology
The Johns Hopkins Medical Institutions
600 N. Wolfe Street, Baltimore, MD 21287, USA

Roderick Hay, MD

Professor (Medicine and health Science)
Room G 28A, Queens University Belfast, Whitla Medical Building
University Road Belfast BT71NN
Northern Ireland, UNITED KINGDOM

Dagmar Hulinska, PhD

Head, National Reference for Borreliosis
Department of Electron Microscopy, Epidemiology and Microbiology
National Institute of Public health
Srobarova 48, Prague 10042, CZECH REPUBLIC

Jon Iredell, Md, PhD

Centre for Infectious Diseases and Microbiology
University of Sydney, Westmead Hospital, Sydney 2145, AUSTRALIA

Edward L. Kaplan

Professor Department of Pediatrics
MMC 296, University of Minnesota< Medical School
Room #820-2 Mayo Bldg.,
420 Delaware St SE, Minneapolis MN 55455 USA

Frans van Knapen

Chairman, Department of Public health and Food Safety
Veterinary Medicine, Utrecht University, THE NETHERLANDS

John Mackenzie, MD

Department of Microbiology and Parasitology
School of Molecular and Microbial Science
The University of Queensland, Brisbane 4072, AUSTRALIA

Paul Martin, MD

Laboratoire des Listeria
Institut pasteur, 28 rue du Dr Roux, 75724 Paris, FRANCE

Didier Raoult, MD

Directeur, Laboratoire des Bartonelloses
Universite de la mediterranee
58 Boulevard Charles Livon, 12384 Marseille, FRANCE

Eduardo Salazar-Lindo, MD

Professor, Department of Pediatrics
Cayetano Heredia University, Lima, PREU

Roberto Salvatella Agrelo MD

National Adviser/Regional Chagas Disease focal point
PAHO/WHO Offices, Av Brasil 2697, CP 11300
Montevideo, URUGUAY

Luiz Carlos Severo, MD, PhD

Associate Professor of Internal Medicine/
Head, Laboratory of Mycology, School of Medicine
Federal University, Rio Grande do sul, BRAZIL

Anders Sjostedt, MD

Professor, Department of Clinical Microbiology
Umea University
SE-901 85, Umea, SWEDEN

F. Waldvogel, Md

Professor and Physician-in-chief, Medical service 2
Hopital cantonal universitaire de Geneve, SWITZERLAND

David H. Walker, MD

Professor and Chairman, Department of Pathology
Executive Director, Center for Biodefense and Emerging Infectious diseases
University of Texas Medical branch,
301 University Boulevard, Keiller Bldg, Galveston, TX 77555-0609, USA

Hiroshi Yanagawa, MD, EFPH

President, Saitama Prefectural University
820 Sannomiya, Koshigaya-shi, Saitama-ken 344 8540, JAPAN

همکاران از مرکز کنترل و پیشگیری از بیماری ها از ایالات متحده آمریکا

Center for Disease Control and Prevention (CDC)

1600 Clifton Road NE, Mailstop C12, Atlanta. GA 30333, USA

Larry Anderson, MD

C. Ben Beard, PhD

Richard Besser, MD

Anna Bowen, MD, MPH

Chris Braden, MD

Inger Damon, MD, MPH

Amy Dechet, MD

Amy Dubois, MD

Mark Eberhard, PhD

Alicia Fry, MD

Kenneth Gage, PhD

Patricia Griffin, MD

Thomas Ksiazek, MD, DVM

James Maguire, MD, MPH

Eric Mintz, MD, MPH

Lyle Petersen, MD, MPH

Pierre Rollin, MD

Nancy Rosenstein, MD

Jeremy Sobel, MD, MPH

Robert Tauxe, MD, MPH

Cynthia Whitney, MD, MPH

همکاران از مرکز بین‌المللی مطالعات بیماری‌های سرطانی در لیون، فرانسه

International Agency for Research on Cancer (IARC)

150 cours Albert Thomas, 69008 Lyon, FRANCE

Marilys Corbex, MD
Sylvia Francheschi, MD

David M. Parkin, MD
Bakary Sylla, MD

همکاران از سازمان جهانی بهداشت

World Health Organization (WHO)

World Health Organization

20 Avenue Appia, 1211 Geneva, SWITZERLAND

Georg M Antal MD
Kingsley Asiedu, MD, MPH
R. Bruce Aylward, MD
Sarah Balance, BSc
Markus Behrend, MD
Eric Berthrat, MD, MPH
Gautam Biswas, MD
Ties Boerma, MD, PhD
Peter Braam, DVM
Claire-Lise Chaignat, MD, MPH
Ottorino Cosivi, DVM
Alya Dabbagh, PhD
Denis Daumerie, MD
Renu Dayal-Drager, PhD
Philippe Desjeux, MD
Philippe duclos, DVM, PhD
Chris Elliott, DrOndontSc
Drick Engels, MD, PhD
Pierre Formenty, DVM, MPH
Pierre Guillet, PhD
Bradley Hersh, MD, MPH
Susan E. Robertson, MD, MPH
Cathy Roth, PhD
Lorenzo Savioli, MD, MSc
Allan Schapira, MD, DSc
Jorgen Schlundt, DVM, PhD

Jean Jannin, MD
Marc Karam, MD
Mary Kindhauser, MA
Daniel Layanchy, MD
Ivan Lejneve, MD
Karin Leitmeyer, MPH, DTM&H
Ornella Lincetto, MD, MPH
Pam Mari
Gillian Mayers, BSc
Jili Meloni
Francois-Xavier Meslin, DVM
Antonio Montresor, MD
Francis Ndowa, MD
Tony Pappas, BSc
William Perea, MD, MPH
Poul Erik Petersen, DDS

Liliana Pievaroli, BSc
Mario Raviglione, MD
Elil Renganathan, MD, PhD
Serge Resnikoff, MD
Nahoko Shindo, MD, PhD
Klaus Stohr, DVM, PhD
Hajime Toyofuku, DVM, VPH
Julie Symons
Jos Vandelaer, MD, MPH

۳۹.....	آنسفالیت روشو.....
۳۹.....	آنسفالیت جیمزتان کانیون.....
۴۴.....	I. آنسفالیت‌های ویروسی منتقله با کته.....
۴۴.....	آنسفالیت کته‌ای خاور دور.....
۴۴.....	آنسفالیت کته‌ای اروپای مرکزی.....
۴۴.....	لوپینگ ایل.....
۴۴.....	آنسفالیت ویروسی پوآسمان.....
۴۷.....	تب‌های ویروسی منتقله با بندپایان.....
۴۷.....	I. تب‌های ویروسی منتقله با پشه و کولی‌کوایدس.....
۴۷.....	I-الف. آنسفالیت ویروسی اسبی و زونلایی.....
۴۹.....	I-ب. سایر تب‌های ویروسی منتقل با پشه و کولی‌کوایدس.....
۴۹.....	تب ویروسی پنیاامورا.....
۴۹.....	بیماری ویروس بوآمبا.....
۴۹.....	تب درّه ریفت.....
۴۹.....	تب نیل غربی.....
۴۹.....	بیماری ویروسی گروه C.....
۴۹.....	بیماری ویروسی اروپوش.....
۵۳.....	II. تب‌های ویروسی منتقله با کته.....
۵۳.....	تب کته‌ای کلرادو.....
۵۳.....	سایر تب‌های کته‌ای.....
۵۵.....	III. تب‌های ویروسی منتقله با قلیوم.....
۵۵.....	تب سندفلائی.....
۵۵.....	بیماری ویروسی چان گواپنولا.....
۵۵.....	بیماری ویروسی التهاب تاولی دهان.....
۵۷.....	تب‌های ویروسی خونریزی دهنده منتقله با بندپایان.....
۵۷.....	I. بیماری‌های منتقله با پشه.....
۵۷.....	II. بیماری‌های منتقله با کته.....
۵۷.....	II-الف. تب خونریزی دهنده کنگو-کریمه‌ای.....
۵۹.....	تب‌های ویروسی خونریزی دهنده منتقله با بندپایان.....
۵۹.....	II-ب. تب خونریزی دهنده اُکک.....
۵۹.....	بیماری جنگل کپاسانور.....
۶۱.....	آسکاریاز.....
۶۴.....	آسپرژیلوز.....
۶۷.....	باب‌سزیوز.....
۷۰.....	بالانتیدیاژ.....
۷۱.....	بارنوتلوز.....
۷۴.....	بلاستومیکوز.....
۷۶.....	بونی‌لیسم.....
۷۶.....	بونی‌لیسم روده، سابقاً بوتی‌لیسم نوزادان.....
۸۲.....	بروسلوز.....
۸۵.....	زخم یرولی.....
۸۸.....	التهاب کامپیلوباکتریایی روده.....

۹۱	کاندید باز
۹۴	کاپیلاریاز
۹۴	I. کاپیلاریاز با کاپیلاریا فلی پسیس
۹۶	II. کاپیلاریاز با کاپیلاریا هپاتیکا
۹۷	II. کاپیلاریای ربوی
۹۸	بیماری خراش پنجه گربه
۱۰۰	شبه شانکر (آتشک)
۱۰۲	آبله مرغان، هرپس زوستر (زونا)
۱۰۸	عفونت‌های کلامیدیایی
۱۰۹	عفونت‌های کلامیدیایی دستگاه تناسلی
۱۱۱	التهاب غیر گنوکوکی و غیر اختصاصی مجرای ادرار
۱۱۱	ویا و سایر بیماری‌های ویرونی
	I- سرگروپ‌های ویبریو کترا O139 و O1
۱۲۰	II. وبا، گروه‌های سرمی غیر از O139 و O1
۱۲۲	III. آنتریت یا ویبریو پاراهمولتی کوس
۱۲۴	IV. آلودگی با ویبریو ولنی فیکوس
۱۲۵	V. عفونت با سایر ویبریوها
۱۲۵	کرومومیوکوزیس
۱۲۷	کلونورکیاز
۱۲۹	اوپستورکیاز
۱۲۹	کوکسیدیومیکوز
۱۳۲	ورم ملتحمة / التهاب قرنیه
۱۳۲	I. ورم حاد باکتریایی ملتحمة چشم
۱۳۵	II. ورم ملتحمة قرنیه آدنوویروسی
۱۳۷	III. ورم ملتحمة خونریز آدنوویروسی
۱۳۷	ورم ملتحمة خونریز آنتروویروسی
۱۴۰	IV. ورم ملتحمة کلامیدیایی
۱۴۲	بیماری‌های ویروسی کوساکی
۱۴۳	I- الف. فارنژیت تاولی آنتروویروسی
۱۴۳	I- ب. نورم تاولی دهان آنتروویروسی با اگزانتم
۱۴۳	I- پ. فارنژیت لفنودولی آنتروویروسی
۱۴۵	II. کاردیت کوساکی
۱۴۶	کریپتوکوکوز
۱۴۸	کریپتوسپوریدوز
۱۵۱	اسهال سیکلوسپورایی
۱۵۲	عفونت‌های سیتومگالوویروسی
۱۵۲	بیماری سیتومگالوویروسی
۱۵۲	بیماری سیتومگالوویروسی مادرزادی
۱۵۶	تب دنگ
۱۵۹	تب دنگ همورازیک یا (تب دنگ شوکزا)
۱۶۲	بیماری‌های فارچی پوست (درماتوفیتوز)
۱۶۲	I. تینا باربا و تینا کاپسیس

۱۶۵.....	II. تیناکورویس.....
۱۶۵.....	تیناکورپوریس.....
۱۶۷.....	III. تیناپدیس.....
۱۶۸.....	IV. اونیکوماپکوز ناشی از درماتوفیت.....
۱۷۰.....	اسهال حاد.....
۱۷۱.....	اسهال با اشریشیا کلی.....
۱۷۱.....	I. اسهال با سوش‌های آنترودیمورفاژیک (خونریز).....
۱۷۵.....	II. اسهال با سوش‌های آنتروتوکسی ژنیک.....
۱۷۷.....	III. اسهال با سوش‌های مهاجم اشریشیاکلی.....
۱۷۸.....	IV. اسهال با سوش‌های آنتروپاتوزنیک اشریشیاکلی.....
۱۸۱.....	V. اسهال با سوش‌های آنتروآگروگنیو (منجاول) اشریشیاکلی.....
۱۸۲.....	VI. اسهال با سوش‌های منتشر و چنده اشریشیاکلی.....
۱۸۳.....	دیفتری.....
۱۸۷.....	دیفیلوبوتریاز.....
۱۸۹.....	دراکونکولیز.....
۱۹۲.....	بیماری ویروسی ابولا - ماربورگ.....
۱۹۴.....	اکینوкокوز.....
۱۹۵.....	I. اکینوкокوز با کرم اکینوкокوس گرانولوزوس.....
۱۹۸.....	II. اکینوкокوز با اکینوкокوس مولتی لوكولايس.....
۱۹۹.....	III. اکینوкокوز با کرم اکینوкокوس وجلی.....
۲۰۰.....	اریشیزوز.....
۲۰۳.....	آنسفالوپاتی تحت حاد اسفنجی شکل.....
۲۰۳.....	I. بیماری کروتزفلدت - جاکوب.....
۲۰۷.....	II. بیماری کورو.....
۲۰۷.....	آنزوبیاز.....
۲۰۹.....	اریتمای عفونی، عفونت پاراویروسی انسان.....
۲۱۲.....	اگزانتهم ساییتوم.....
۲۱۴.....	فاسیولیز.....
۲۱۶.....	فاسیولوپسیاز.....
۲۱۸.....	فیلاریاز.....
۲۱۹.....	فیلاریاز و شرریا بنکروفتی.....
۲۱۹.....	فیلاریاز بروجیا مالایی.....
۲۱۹.....	فیلاریاز بابوجیا نی‌موری.....
۲۲۳.....	دیروفیلاریاز.....
۲۲۴.....	سایر نماتودهایی که میکروفیلریایی انسانی می‌دهند.....
۲۲۵.....	مسمومیت‌های منتقله با غذا.....
۲۲۶.....	I. مسمومیت غذایی استافیلوکوکی.....
۲۲۹.....	II. مسمومیت غذایی با کلستریدیوم پرفرینجنس.....
۲۳۰.....	III. مسمومیت غذایی با باسیلوس سرئوس.....
۲۳۱.....	IV. مسمومیت با ماهی استخبرئید.....
۲۳۲.....	V. مسمومیت با ماهی سیگواترا.....
۲۳۳.....	VI. مسمومیت قلبی ناشی از خوردن صدف‌ها.....

۲۳۴	VII. مسمومیت نوروها با صدف‌ها
۲۳۵	VIII. مسمومیت اسهالی با صدف‌ها
۲۳۵	IX. مسمومیت فراموشی‌آور با صدف‌ها
۲۳۶	X. مسمومیت با ماهی پافر
۲۳۶	XI. مسمومیت با آزامسیراسید
۲۳۶	گاستریت با هیلکوباکتر پیلوری
۲۳۹	گاستروانتریت حاد و ویروسی
۲۳۹	I. آنتریت روتاویروسی
۲۴۲	II. گاستروآنتروپاتی ویروسی همه‌گیر
۲۴۴	زیاردیاز
۲۴۷	عفونت‌های گنوکوکی
۲۴۸	I. عفونت‌های گنوکوکی مجرای ادراری - تناسلی
۲۵۲	II. التهاب ملتحمه گنوکوکی (نوزادان)
۲۵۴	گرانولومای کشاله ران
۲۵۶	بیماری‌های هتاو ویروسی
۲۵۶	I. تب هموراژیک با سندرم کلیوی
۲۵۹	II. سندرم دیوی با هتاو ویروس
۲۶۱	بیماری ویروسی هندرا و نیاه
۲۶۳	هپاتیت ویروسی
۲۶۴	I. هپاتیت ویروسی آ (A)
۲۷۹	II. هپاتیت ویروسی بی (B)
۲۷۹	III. هپاتیت ویروسی سی (C)
۲۸۱	IV. هپاتیت دلتا
۲۸۳	V. هپاتیت ویروسی
۲۸۶	هرپس سیمپلکس (تیخال)
۲۹۰	منگوانسفالیت با سرکوبتسین ویروس هرپس شماره یک
۲۹۱	هستوپلاسموز
۲۹۱	I. عفونت با هستوپلازما کپسولانم
۲۹۴	II. هستوپلاسموز دوباوسی
۲۹۴	بیماری کرم‌های فلابدار
۲۹۷	I. هیمونلیاز با هیمونلیس نانا
۲۹۹	II. هیمونلیاز با هیمونلیس دیموناتا
۲۹۹	III. دیپلیدیاز
۳۰۰	آنفلوآنزا
۳۰۶	سندرم کاواساکی
۳۰۸	تب لاسا
۳۱۱	لژیونلوز
۳۱۵	لژیونلوز بدون ذات‌الریه
۳۱۴	لشمانیاز
۳۱۴	I. لشمانیاز پوستی - مخاطی
۳۱۸	II. لشمانیاز احشایی
۳۲۱	جذام

۳۲۵.....	لپتوسپیروز
۳۲۹.....	لستریوز
۳۳۲.....	لویازیس
۳۳۵.....	بیماری لایم
۳۴۰.....	کوربومنتزیت لنفی
۳۴۲.....	لنفوگرانولوم آمیزشی
۳۴۴.....	مالاریا
۳۶۰.....	توبلازی بدخیم در رابطه با عوامل عفونی
۳۶۱.....	I. سرطان سلولی کبد
۳۶۲.....	II. لنفوهای بورکیت
۳۶۳.....	III. سرطان فارتکس و بینی
۳۶۴.....	IV. سایر حالات بدخیم احتمالاً مرتبط با ویروس اِشتین بار
۳۶۵.....	V. سارکوم کاپوسی
۳۶۷.....	VI. تومورهای بدخیم بافت لنفاوی
۳۶۸.....	VII. سرطان کُل رحم
۳۶۸.....	سرخک
۳۷۵.....	ملویدوز
۳۷۷.....	مشبه
۳۷۸.....	منتزیت
۳۷۸.....	I. منتزیت ویروسی
۳۷۸.....	منتزیت غیر چرکی
۳۸۰.....	II. منتزیت باکتریایی
۳۸۱.....	II. الف. عفونت منگوکوکی
۳۸۱.....	منتزیت منگوکوکی
۳۸۷.....	II. ب. منتزیت هموفیلوسی
۳۹۰.....	II. پ. منتزیت پنوموکی
۳۹۲.....	II. ث. منتزیت جنینی
۳۹۲.....	مولوسکم کونتاژیوزم
۳۹۵.....	منونوکلئوز عفونی
۳۹۸.....	اوریون
۴۰۱.....	درد عضلانی همه گیر
۴۰۳.....	یستوما
۴۰۳.....	اکتیومپستوما
۴۰۳.....	اورمپستوما
۴۰۵.....	نگلریا و آکانتامیاز
۴۰۸.....	نوکار دیوز
۴۱۰.....	انکوسریکاز
۴۱۷.....	بیماری ویروسی اُرف
۴۱۷.....	پاراگوئومیاز
۴۲۰.....	پدیگولوز و پتیریازیس
۴۲۳.....	سیاه سرفه
۴۲۳.....	شبه سیاه سرفه

۴۲۸	پتا
۴۳۰	طاهون
۴۳۶	پنومونی (ذات الریه)
۴۳۶	I. پنومونی پنوموکوکی
۴۴۱	II. پنومونی میکوپلاسمایی
۴۴۳	III. پنومونی پنوموسیستی
۴۴۵	IV. پنومونی کلایدیایی
۴۴۵	الف. پنومونی با کلایدیا تراکمانیس
۴۴۶	b. پنومونی ناشی از کلایدیا پنومونیا
۴۴۸	سایر پنومونی ها
۴۴۹	پولیومیلیت حاد (فلج اطفال)
۴۵۶	پسیناکوز
۴۵۹	تب کیو
۴۶۳	هاری
۴۷۱	راهشای پیش گیری از هاری برای هارگزیدگان
۴۷۱	تب گاز موشی
۴۷۲	I. استرپتوباسیلوز
۴۷۳	II. اسپرولوز
۴۷۴	تب راجعه
۴۷۷	بیماری حاد ویروسی تنفسی (غیر از آنفلوآنزا)
۴۷۸	I. رینیت ویروسی حاد، سرماخوردگی
۴۸۰	II. بیماری تیدار حاد تنفسی
۴۸۳	ریکتزیوزهای کتهای
۴۸۳	I. تب لکهای کوههای راکی
۴۸۶	II. تب بونائتوس
۴۸۷	III. تب کتهای آفریقایی
۴۸۷	IV. تبفوس کتهای کوئیزلند
۴۸۷	V. تب کتهای شمال آسیا
۴۸۸	VI. آبله ریکتزایی
۴۸۹	روپلا (مرخچه)
۴۸۹	سرخیچه مادرزادی
۴۹۴	سالمونلوز
۴۹۸	جرب
۵۰۱	شیستوزومیاز
۵۰۵	سندروم شدید و حاد تنفسی (سارس)
۵۱۲	شیگلوز
۵۱۶	آبله انسانی
۵۱۸	واکسین
۵۱۹	آبله میمونی
۵۲۰	اسپروتریکوز
۵۲۲	بیماری های استافیلوکوکی
۵۲۳	I. بیماری استافیلوکوکی شایع در بین افراد جامعه

۵۲۳	جوش، کفگیر، کورک، آبسه
۵۲۳	زرد زخم
۵۲۳	سلولیت
۵۲۳	عفونت خونی استافیلوکوکی
۵۲۳	پنومونی استافیلوکوکی
۵۲۳	آرتریت
۵۲۳	استئومیلیت
۵۲۳	اندوکاردیت
۵۲۶	II. زخم‌های استافیلوکوکی در بخش نوزادان بیمارستان
۵۲۶	زرد زخم نوزادان
۵۲۶	سندروم بی‌رنگی پوست ناشی از استافیلوکوک
۵۲۶	دمل پستان
۵۳۰	III. بیماری استافیلوکوکی در بخش داخلی و جراحی بیمارستان‌ها
۵۳۱	IV. سندروم شوک سمی
۵۳۳	بیماری‌های استرپتوکوکی ناشی از استرپتوکوک‌های (بتا همولیتیک) گروه A
۵۴۰	عفونت خونی نوزادان با استرپتوکوک‌های گروه B
۵۴۲	پوسیدگی دندان در اوایل دوران کودکی در اثر استرپتوکوک
۵۴۳	استرئوپلوییداز
۵۴۵	سیفلیس
۵۴۷	I. سیفلیس مقاربتی
۵۵۱	II. سیفلیس بومی غیر آمیزشی
۵۵۳	تنیازیس
۵۵۳	شکل روده‌ای ابتلا به تنیاسولیم
۵۵۳	تنیازیس ناشی از تنیاسازیتا
۵۵۳	سیتی سرکوز
۵۵۶	تنیازیس آبایی
۵۵۷	کزاز
۵۶۱	کزاز نوزادی
۵۶۲	توکساکارا
۵۶۵	گناتوسومیاز
۵۶۶	لاروهای مهاجر پوستی
۵۶۶	با انگیلوستوما برازیلیانس
۵۶۶	با انگیلوستوما کانینوم
۵۶۶	توکسوپلاسموز
۵۶۶	توکسوپلاسموز جنینی
۵۷۰	تراخم
۵۷۳	تب خنثی
۵۷۵	تریشینلوز
۵۷۸	تریکومونیا
۵۸۰	تریکوریا
۵۸۲	تریانوزومیاز
۵۸۲	I. تریانوزومیاز آفریقایی

۵۸۶	II. تریانوزومباز امریکایی
۵۹۰	سل
۶۰۱	بیماری‌های ناشی از سایر میکوباکتری‌ها
۶۰۳	تولارمی
۶۰۷	تب تیفوئید (حصبه)
۶۰۷	تب پارانتیفوئید
۶۱۳	تیفوس
۶۱۳	I. تیفوس همه‌گیر پیشی
۶۱۶	II. تیفوس بومی منتقله با کتله
۶۱۸	III. تیفوس خارستان
۶۲۰	زگیل ویروسی
۶۲۳	پاز (Yaws)
۶۲۶	تب زرد
۶۳۱	یرسینیوز
۶۳۱	یرسینیوز روده‌ای
۶۳۱	یرسینیوز خارج روده‌ای
۶۳۴	زیگومایکوز
۶۳۵	آلودگی ناشی از موکورال
۶۳۶	آلودگی‌های ناشی از آنتومفتورال
۶۳۷	بازیدوبولومیکوز
۶۳۷	کونیدوبولومیکوز
۶۳۸	تعریف واژه‌ها و عبارات
۶۵۰	برنامه واکسیناسیون
۶۵۰	برنامه واکسیناسیون کودکان و نوجوانان ایالات متحده آمریکا
۶۵۳	برنامه واکسیناسیون همگانی ایران
۶۵۵	فهرست الفبایی نام بیماری‌ها به فارسی

مقدمه مترجم

از گذشته‌های دور انسان همواره درگیر مبارزه با همه‌گیری بیماری‌های واگیردار بوده و کوشش می‌نموده که با استفاده از دانش روز از گسترش آنها جلوگیری کند. پیشرفت دانش پزشکی در زمینه‌های مختلف در طول قرون ۱۹ و ۲۰ به پیش‌گیری و کنترل همه‌گیری‌های بسیاری از بیماری‌های عفونی منجر شده است. آشنایی با اپیدمیولوژی این بیماری‌ها به کنترل همه‌گیری‌ها آنها کمک نموده به‌طوری که واکسیناسیون و درمان‌های دارویی، به‌خصوص درمان با آنتی‌بیوتیک‌ها، نقش عمده‌ای را در کنترل همه‌گیری‌های بیماری‌های واگیردار و کاهش بار آنها بر سلامت مردم داشته است.

در نیمه دوم قرن بیستم مبارزه موفقیت‌آمیز در کنترل همه‌گیری‌های بیماری‌های واگیردار از طریق شناخت اپیدمیولوژی آنها و پیشرفت‌های حاصله در روش‌های درمانی با آنتی‌بیوتیک‌ها و استفاده از ایمن‌سازی گروهی با واکسن‌های موثر منجر به پیش‌گیری و کنترل بیماری‌هایی مثل سیاه‌سرفه، سرخک، پولیو، سرخچه و غیره در کشورهای پیشرفته صنعتی جهان و تعدادی از کشورهای درحال توسعه شده است، به‌طوری که درحال حاضر در اغلب کشورهای پیشرفته صنعتی جهان بیماری‌های غیر واگیردار اولویت‌های بهداشتی را پیدا کرده‌اند درحالی که کشورهای در حال توسعه آفریقایی و آسیایی هنوز درگیر مبارزه سخت اولیه با بیماری‌های عفونی هستند. ولی باید دانست که موفقیت در کنترل شیوع همه‌گیری‌های بیماری‌های واگیردار در کشورهای پیشرفته جهان نسبی بوده و هرگز هیچ کشوری رهایی کامل از خطر بروز این بیماری‌ها ندارد. شیوع مجدد بیماری‌هایی مثل سل، سرخک، اسهال‌های باسیلی و آمیبی که زمانی تصور می‌شد در بعضی از مناطق جغرافیایی جهان تحت کنترل درآمده و با انتشار بیماری‌های نوظهوری مثل ایدز، جنون گاوی، سارس، آنفلوآنزای مرغی و با انتشار بیماری‌های ویروسی وست‌نیل و ابولا به مناطقی که قبلاً عاری از این بیماری‌ها بوده‌اند و با استفاده عمدی از بعضی عوامل عفونی برای آسیب‌رساندن، صرف‌نظر از محل جغرافیایی و یا میزان پیشرفت اقتصادی، نشانه‌هایی است از وجود خطر همیشگی بیماری‌های واگیردار.

کوتاه شدن فواصل جغرافیایی به دلیل سرعت انتقال بین‌المللی انسان و کالاهای تجارنی، تغییر در شیوه‌های تولید کالاهای کشاورزی و دامی، بروز جنگ‌های منطقه‌ای و تغییر در شیوه زندگی انسان و تغییرات اکولوژیکی را باید از عوامل بسیار موثر در گسترش این بیماری‌ها در جهان دانست. شبکه‌ای از عوامل اقتصادی اجتماعی، سیاسی و اکولوژیکی در ظهور بیماری‌های واگیردار، که انسان قرن‌ها با آنها زندگی کرده، نقش دارند. در طول تاریخ بروز همه‌گیری‌های این نوع بیماری‌ها به‌همراه مهاجرت انسان به نقاطی دیگر و در جستجوی زندگی بهتر بوده است. ولی در ورای این عوامل انتشار بیماری‌ها، باید تغییرات ژنتیکی عوامل عفونی بیماری‌زا، تغییرات در جوامع انسانی، ناقلین و مخازن و روابط اکولوژیکی آنها را نیز در نظر داشت.

در هر صورت تغییر و تحول عوامل عفونی سریع‌تر از پیشرفت‌های علمی ما است، آنها حمله کرده و آثار خود را به‌جای می‌گذارند و سپس ما شروع به تحقیق و بررسی می‌کنیم. تحقیقات پایه‌ای و کاربردی ما باید به‌طریقی تنظیم گردد که در این میدان مبارزه، اگر از حرکت و تحولات میکروبی جلوتر نمی‌رویم، حداقل از آن زیاد عقب‌تر نماییم. در این میان می‌توان به بیماری سارس، که ۲ سال پیش با شیوع یک همه‌گیری ناگهانی تلفات سنگین انسانی را ایجاد کرد و یا آنفلوآنزای مرغی که درحال حاضر هنوز انتقال انسانی ویروس گزارش نشده ولی تا به امروز بالغ بر ۷۰ مورد مرگ انسانی با منبع مرغی داشته است، می‌تواند مثال‌های مناسبی از حالت غافل‌گیر کننده شیوع همه‌گیری بیماری‌های واگیردار باشد. بنابراین به نظر می‌رسد که درحال حاضر هیچ کشوری، اعم از کشورهای

همه‌گیری بیماری‌های واگیردار باشد. بنابراین به نظر می‌رسد که در حال حاضر هیچ کشوری، اعم از کشورهای صنعتی پیشرفته و یا کشورهای در حال توسعه، علی‌رغم تمام پیشرفت‌های حاصله در زمینه دانش پزشکی، از مخاطره انتشار همه‌گیری‌های بیماری‌های واگیردار مصون نباشد. برای به حداقل رساندن بار بهداشتی و اقتصادی همه‌گیری‌های این بیماری‌ها باید امکانات تشخیص فوری همه‌گیری‌ها و مقابله با آنها در تمام کشورها فراهم باشد، در غیر این صورت خسارت حاصله از بروز ناگهانی این نوع همه‌گیری‌ها جبران‌ناپذیر خواهد شد. در دهکده جهانی عوامل عفونی بیماری‌های واگیردار مرزی برای خود نمی‌شناسند. روش‌های جدید تشخیص بیماری‌ها مثل روش‌های پیشرفته‌تر واکنش‌های زنجیره‌ای پلیمراز (PCR)، روش‌های سریع تعیین و تحلیل نوآلی اسید نوکلئیک سلولی و غیره امکانات تشخیصی سریع‌تر و دقیق‌تر عوامل عفونی را ممکن کرده و وسایل قابل اتکاءتری برای تحلیل‌های اپیدمیولوژیکی همه‌گیری‌های بیماری‌های واگیردار فراهم نموده است. به‌طوری که سرعت در تشخیص بیماری سارس و روش انتقال آن از بروز یک فاجعه جهانی پیش‌گیری کرد و در حال حاضر مبارزه با آنفلوآنزای مرغی و نظارت و مراقبت شدید بر حرکت ویروس آن به نقاط مختلف جهان و تهیه مقدمات مبارزه در صورت برقراری انتقال انسانی ویروس، که می‌تواند یادآور جهانگیری بیماری آنفلوآنزا در سال ۱۹۱۸ باشد، از اهمیت بسزایی برخوردار است.

کتاب دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار از انتشارات انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا است که در گذشته تحت نام «کنترل بیماری‌های واگیردار انسان» منتشر می‌شد. این کتاب برای اولین بار در سال ۱۹۱۷ در یک مجلد ۳۰ صفحه‌ای شامل ۳۸ عنوان بیماری توسط این انجمن برای استفاده انحصاری مسوولین بهداشتی این کشور منتشر شده است. از آن سال به بعد انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا هر ۵ سال یک‌بار کتاب را با تجدید نظر کلی، با توجه به دستاوردهای علمی جدید، و افزودن بیماری‌های مهم به متن آن منتشر نموده است. ویرایش هجدهم کتاب که در ماه دسامبر ۲۰۰۴ منتشر گردید بالغ بر ۷۰۰ صفحه فشرده در متن انگلیسی شامل ۱۴۰ گروه بیماری می‌باشد. این کتاب ۸۷ ساله تاکنون به چندین زبان مختلف ترجمه شده و مورد استفاده دست‌اندرکاران مسایل بهداشتی دنیا قرار گرفته است.

ویراستاری هجدهمین ویرایش کتاب توسط دکتر دیوید همین (David L. Heymann) صورت گرفته است. نامبرده که از کارشناسان برجسته سازمان جهانی بهداشت است با استفاده از کمک کارشناسان بیماری‌های واگیردار در کشورهای مختلف سراسر دنیا کتاب را با هدف توسعه دادن به دامنه استفاده آن در سراسر جهان تهیه نموده است. بالغ بر ۵۰ نفر از کارشناسان مسایل بهداشتی و بیماری‌های واگیردار در جهان در تهیه مطالب و ویرایش کتاب نقش داشته‌اند. از کشورمان ایران نیز همکار ارجمند ما دکتر بیژن صدری‌زاده، از کارشناسان ارشد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در ویرایش مطالب کتاب سهیم بوده‌اند.

در تهیه مطالب کتاب از آخرین اطلاعات تشخیصی، درمانی و روش‌های کنترل بیماری‌ها استفاده شده است به طوری که ویرایش هجدهم کتاب که در آخرین روزهای سال ۲۰۰۴ میلادی منتشر گردیده است حاوی مطالب بسیار ارزنده‌ای در زمینه تغییر و تحول‌های پیش‌آمده در انتشار بیماری‌های واگیردار و روش‌های کنترل و پیش‌گیری آنها است. برگردان مطالب «دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار» به زبان فارسی می‌تواند برای دانشجویان رشته‌های مختلف دانش پزشکی و علاقمندان و دست‌اندرکاران رشته‌های بهداشتی بسیار مفید باشد. سر ویراستار کتاب هدف انتشار آنرا تهیه متنی از آخرین و دقیق‌ترین اطلاعات علمی برای کارکنان مراکز بهداشتی اعم از پزشکان، دندانپزشکان، مهندس‌های بهداشت، پرستاران بهداشتی، مددکاران اجتماعی، دانشجویان مختلف رشته‌های

پزشکی و بهداشت و سایر صاحبان حرفه پزشکی و بهداشت می‌داند. خدمت به مدیران بهداشت عمومی به عنوان راهنمایی در تهیه منابع اطلاعاتی مناسب برای تنظیم قوانین و مقررات ضروری به منظور کنترل بیماری‌های واگیردار و ارایه سایر خدمات بهداشتی برای توسعه سلامتی افراد جامعه، از دیگر هدف‌های تهیه این کتاب بوده است.

روش تنظیم مطالب کتاب برای تمام بیماری‌ها یکسان انتخاب شده است بطوری که از سردرگمی خواننده کاسته شده و دسترسی به مطلب مورد نظر در کوتاه‌ترین زمان ممکن می‌باشد. در هر بیماری بعد از «تعریف» مختصری از مشخصات «عامل عفونت» ذکر شده و سپس «وقوع» با توزیع جغرافیایی بیمار در دنیای مطرح شده است، به «مخزن» عامل عفونت و «روش انتقال» آن در مرحله بعد اشاره شده است، سپس «دوره کمون» و بعد «دوره واگیری» و در آخر این قسمت «حساسیت» به عامل بیماری‌زا شرح داده شده است. بحث «کنترل» در بخش‌های «پیش‌گیری» و «کنترل بیماران، تماس‌ها و محیط»، «اقدامات هنگام بروز» «اقدامات بین‌المللی» و «اقدامات هنگام استفاده عمدی از عوامل عفونی به منظور آسیب‌رسانی» مطرح گردیده است. به این ترتیب مراجعه کننده به کتاب می‌تواند به طور مستقیم بدون اتلاف وقت به مطلب مورد علاقه خود دسترسی داشته باشد.

در برگردان مطالب کتاب به زبان فارسی کوشش برای حفظ امانت، حتی در شیوه بیان مطلب و آهنگ جملات، صورت گرفته که گاهی ممکن است به گوش خواننده نامأنوس باشد. بیماری‌ها در متن اصلی کتاب براساس نام الفبایی لاتین آنها تنظیم شده است. این روش، مراجعه به بیماری را برای خواننده انگلیسی زبان بسیار تسهیل می‌نماید. در برگردان فارسی، بیماری‌ها با همان نظم اصلی بدون هیچ گونه جابه‌جایی آمده است، در نتیجه با استفاده از نظم الفبایی فارسی نمی‌توان بیماری‌ها را با نام‌های متداول فارسی آنها جستجو کرد و این کاستی، سرعت مراجعه به یک بیماری را با استفاده از واژه فارسی آن کاهش می‌دهد. برای رفع این مشکل می‌توان مطلب مورد نظر را با مراجعه به فهرست عناوین کتاب که در صفحات اول آمده یا به فهرست الفبایی فارسی مطالب که در صفحات آخر گنجانده شده است، جستجو نمود.

در خاتمه برخود لازم می‌دانم از همه همکارانی که در برگردان این کتاب مشوق بنده بوده‌اند و هم‌چنین از آقای علی‌اصغر علیزاده مدیر مسئول انتشارات گپ و همکاران ایشان، که با زحمات مستمر خود وسیله انتشار این کتاب را فراهم نموده‌اند سپاسگزاری نمایم و امیدوارم وصول نظرات دوستان و همکاران و مطالعه‌کنندگان در تنظیم ویرایش‌های بعدی راهنمای مفیدی در ارایه هر چه بهتر این خدمت کوچک فرهنگی در راستای سلامت مردم این مرز و بوم باشد.

دکتر حسین صباغیان

Email: ns@compmore.net

پیشگفتار رییس انجمن بهداشت ایران

علی‌رغم دستاوردهای چشمگیر انسان در کنترل و پیش‌گیری بیماری‌های واگیردار، هنوز این بیماری‌ها در سرفصل مشکلات بهداشتی انسان در سراسر دنیا، اعم از کشورهای پیشرفته صنعتی و یا در حال پیشرفت، قرار دارد. اگر چه با استفاده از شیوه‌های جدید مبارزه در محدود کردن همه‌گیری‌های بعضی از این بیماری‌ها، پیشرفت‌های قابل ملاحظه‌ای حاصل شده است ولی سرعت جابه‌جایی و ارتباطات، بزرگترین عامل برای انتشار سریع عوامل عفونی بوده و در نتیجه بیماری‌های واگیردار نوپدید و بازپدید از چالش‌های مهم برای مدیران بهداشتی جوامع شده است.

کتاب دستورکار کنترل بیماری‌های واگیردار که از انتشارات انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا است یکی از پرسابقه‌ترین منابع مهم، قابل استفاده، و آگاهی‌دهنده و آموزشی برای دانشجویان و کارکنان مراکز بهداشت عمومی در تمام سطوح می‌باشد. این کتاب برای اولین بار در سال ۱۹۱۷ به منظور ارائه راهنمایی برای مبارزه با بیماری‌های واگیردار به وسیله Dr. Francis Curtis به صورت یک جزوه کوچک برای مسئولین بهداشتی در ماسوچوست نوشته شد و سپس توسط DR. Robert Hoyt، از اعضای انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا، با ویرایش جدید در کنفرانس سالیانه این انجمن ارائه گردید و از آن زمان به بعد هر ۵ سال یکبار با تجدید نظر کلی در مطالب و انتشار یافته‌های جدید به عنوان یکی از انتشارات رسمی انجمن، منتشر گردیده است. اولین برگردان مطالب کتاب به فارسی از ویرایش هشتم آن توسط آقای دکتر روح اله کیهان در سال ۱۹۵۹ (۱۳۳۸) صورت گرفته است.

انجمن بهداشت ایران برای اولین بار در سال ۱۹۸۰ (۱۳۵۹) با در نظر گرفتن تحولات بنیادین و گسترده در زمینه چگونگی عرضه خدمات سلامتی، برگردان جدیدی از متن انگلیسی به فارسی این کتاب را ضروری تشخیص داد و با کسب مجوز ترجمه و انتشار سیزدهمین ویرایش کتاب انجام این امر را به عهده آقای دکتر حسین صباغیان، استاد گروه اپیدمیولوژی و آمار حیاتی دانشکده بهداشت دانشگاه تهران محول نمود. در سال ۱۳۸۰ هجدهمین ویرایش کتاب، که در سال ۲۰۰۰ منتشر گردیده بود، توسط نامبرده به زبان فارسی برگردانده شد و منتشر گردید. کتاب حاضر انتشار برگردان کاملی از ویرایش هیجدهم متن انگلیسی آن، که در سال ۲۰۰۵ در ایالات متحده آمریکا منتشر شده است، به زبان فارسی می‌باشد.

ویرایش هیجدهم کتاب با تجدید نظر کامل و درج یافته‌های جدید در زمینه‌آشنایی و مبارزه با بیماری‌های واگیردار تهیه شده است. کتاب حاوی ۱۴۰ گروه بیماری، شامل تمام بیماری‌های واگیردار شناخته شده تا به امروز است، و راهنمای مناسبی برای کارکنان خدمات سلامتی کشورها، در تمام سطوح، که به مبارزه با این بیماری‌ها اولویت می‌دهند بوده و وسیله‌ای مناسب برای پیش‌گیری از انتشار بیماری‌های واگیردار در سطح محلی، ملی و جهانی می‌باشد.

دکتر بیژن صدقی‌زاده

عضو گروه ویراستاران کتاب و

رییس انجمن بهداشت ایران

پیشگفتار رییس انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا

بیماری‌های واگیردار هنوز چالشی دائمی برای دست‌اندرکاران این رشته از حرفه پزشکی است. این بیماری‌ها در سراسر دنیا عامل عمده ابتلا و مرگ افراد بوده و هنوز برای بسیاری، جنبه ابهام و معما دارد. تهدید جدیدی که در زمینه بیوتروریسم مطرح شده نیز از نکات مورد توجه امنیتی در تمام کشورهای دنیا شده است. ظهور بیماری‌های عفونی جدید و ظهور مجدد بیماری‌هایی که تحت کنترل قرار داشته‌اند نیز در جهان از خطرات روبه افزایش می‌باشد. در این زمینه می‌توان به بیماری‌های جدیدی از قبیل هنتاویروس (Hantavirus)، ویروس و بیماری ایدز (HIV/AIDS)، ابولا (Ebola)، اشریشیا کلی (O157:H7 (E. coli O157:H7 و بیماری سارس (SARS, Sever Acute Respiratory Syndrome) اشاره نمود. شکی نیست که ظهور بیماری‌های جدید دیگر را نیز باید انتظار داشت. این ویرایش جدید از کتاب "دستورالعمل کنترل بیماری‌های واگیردار"، که هیجدمین ویرایش این نوشته ۸۷ ساله در زمینه بهداشت عمومی است، به این نکات مهم، مورد توجه جوامع، پرداخته است.

این کتاب در اوایل قرن بیستم توسط Dr. Francis Curtis به صورت یک جزوه کوچک برای مسئولان بهداشت در ماساچوست نوشته شده بود. سپس Dr. Robert Hoyt، از انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا با ویرایش کتاب آن را مورد تجدید نظر قرار داده و به‌عنوان نوشته خود در کنفرانس سالیانه انجمن ارائه نمود. سپس در سال ۱۹۱۷ سازمان خدمات بهداشتی ایالات متحده آمریکا این نوشته را در مجله گزارش بهداشت عمومی^۱ منتشر کرد. این نوشته ۳۰ صفحه‌ای در آن زمان شامل روش‌های کنترل ۳۸ بیماری عفونی - که در آن زمان در ایالات متحده آمریکا از بیماری‌هایی که گزارش آن‌ها اجباری بود - می‌گردید. در آن زمان افراد می‌توانستند این نوشته را به قیمت ۵ سنت خریداری کنند. در حال حاضر این دستورالعمل به‌صورت نوشته‌ای مرجع درآمده و سایر نوشته‌های مشابه آن را مورد استفاده قرار می‌دهند.

کتاب موجود در طول سال‌ها چندین بار بازنویسی شده است. حتی اخیراً واژه "مرد" از نام قبلی آن، Control of Communicable Disease in Man، به‌خاطر جلوگیری از ایجاد سوء تفاهم ناشی از جنسیت، از عنوان کتاب حذف شده و واژه Manual جایگزین آن شده است. کتاب بر روی CD نیز تهیه شده و هیجدهمین ویرایش آن نیز از طریق اینترنت قابل دسترسی است. ترجمه آن به چند زبان دیگر دنیا باعث گردیده که این کتاب مفید در سراسر دنیا در دسترس علاقمندان قرار گیرد. کتاب شامل ۱۴۰ بیماری و گروه‌هایی از بیماری‌ها است و برای کسانی که در زمینه بیماری‌های واگیردار اشتغال دارند از اهمیت شایسته‌ای برخوردار است.

در مجموع در طول تاریخ انتشار کتاب، تنها ۵ نفر به‌عنوان سر ویراستار در تهیه آن نقش داشته‌اند:

Hevan Emerson; 1st - 7th edition
John Gordon; 8th - 10th edition
Abram S. Benenson : 11th - 16th edition
James Chin: 17th edition
David L. Heymann: 18th edition

دکتر هیمن و گروه او در سازمان جهانی بهداشت گروه برجسته‌ای از متخصصان را از تمام نقاط جهان در بازنواری، تألیف و ویرایش این کتاب شرکت داده‌است. این گروه از متخصصان کتاب را به صورت منبعی برای

^۱ Public Health Reports 32:41:1706-1733

پاسخگویی به نیازهای بهداشتی جوامع جهانی تنظیم نموده‌اند. من از تمام آن‌ها به خاطر این کار ارزنده تشکر می‌کنم. همچنین از بسیاری از مردان و زنانی که بی سرو صدا و در پشت صحنه برای به‌ثمر رسیدن این اثر کار کرده و گاهی جان خود را به خاطر خطرات ناشی از بیماری‌های‌ها واگیردار از دست داده‌اند، تشکر می‌کنم.

و در انتها لازم است که با یادآوری از مرگ دکتر بنسن، که برای مدت طولانی ۲۸ سال سر ویراستار این اثر، از ویرایش ۱۱ تا ۱۶، بوده است مراتب تشکر و امتنان خود را از کار ارزنده او ابراز دارم. دکتر بنسن، پزشک و استاد دانشگاه، در تاریخ ۱۵ دسامبر سال ۲۰۰۳ در منزل خود در ماساچوست فوت کرد. نامبرده ویرایش این کتاب را با استاندارد بالا بنا نهاده و ادامه داد و به‌همین دلیل انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا همکاری ارزنده او را در ارتقای بهداشت کشور آمریکا و سایر کشورهای جهان ارج می‌نهد.

جورج سی بنجامن

رئیس انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا

پیشگفتار رییس سازمان جهانی بهداشت

سال‌ها است که کتاب "دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار" به‌عنوان مرجع مهم برای کنترل بیماری‌های واگیردار شناخته شده است. جای خوشحالی بسیار زیادی است که سازمان جهانی بهداشت در تهیه هیجدهمین ویرایش این کتاب با انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا شرکت نموده و در وسعت دادن به مطالب آن به‌طریقی که نیازهای کشورهای در حال پیشرفت را نیز در این زمینه تامین نماید، کمک نموده است.

هیجدهمین ویرایش کتاب، مانند ویرایش‌های قبلی آن، برای سهولت استفاده به‌طور فشرده‌ای تنظیم شده است. تعهد ما به ترجمه این دستور کار به زبان‌های مختلف آن را قابل استفاده برای بسیاری از کشورها نموده و با ادامه کار با دفاتر منطقه‌ای سازمان جهانی بهداشت و انجمن بهداشت ایالات متحده آمریکا کوشش می‌شود که کتاب به تمام زبان‌های رسمی سازمان جهانی بهداشت ترجمه شود.

دستورکارهای ارائه شده ساده و قابل دسترسی در کشورهای مختلف برای پیش‌گیری و کنترل، برجسته نمودن محل‌های تهیه واکسن و دارو برای بسیاری از بیماری‌ها، کتاب را وسیله‌ی مناسبی در زمینه رفع مشکلات بهداشتی نموده است به‌طوری که دسترسی کشورها را به منابع جهانی و یکسان‌سازی بهره‌مندی در زمینه بهداشت عمومی تسهیل کرده است.

لی جونگ-ووک
رئیس سازمان جهانی بهداشت

مقدمه ویرایش هیجدهم

بیماری‌های واگیردار کشنده، ناتوان کننده و غافلگیرکننده‌اند. در سال‌های اخیر، علی‌رغم غلبه انسان بر آن‌ها، ظهور دوباره و تاسف‌آوری به خود گرفته‌اند. عوامل میکروبی سازنده این بیماری‌ها پویا، ارتجاعی و در بهره‌برداری از موقعیت‌های موجود برای تغییر و انتشار به‌خوبی آمادگی دارند. اهمیت بهداشتی آن‌ها در قالب ایجاد رنج، درد، مرگ و ناتوانی انسان، با تأثیرشان بر اقتصاد و پیشرفت جامعه، مضاعف می‌گردد. کنترل بسیاری از بیماری‌های واگیردار مهم به دلیل نبودن واکسن و داروی موثر و یا به علت بی‌اثر شدن داروهای موجود ناشی از مقاومت میکروبی، بسیار مشکل شده است.

بیماری‌های واگیردار هر سال بیش از ۱۴ میلیون مورد مرگ را (اغلب در کشورهای در حال توسعه) سبب می‌شود. در این کشورها حدود ۴۶ درصد از مرگ‌ها به علت ابتلا به بیماری‌های واگیردار صورت گرفته که ۹۰ درصد از این مرگ‌ها به دلیل ابتلا به بیماری‌های اسهالی و تنفسی در کودکان، ایدز، سل، مالاریا و سرخک پیش می‌آید.

بیماری‌های دیگری که به‌ندرت به‌مرگ منجر می‌شوند میلیون‌ها نفر را ناتوان می‌کنند. گروه زیادی از مردم که در مناطق دوردست این نوع کشورها زندگی می‌کنند در خطر ابتلا به بیماری‌های ناتوان کننده‌ای مثل پولیومیلیت، جذام، فیلاریوز، و انکوسرکوز هستند. رنج و ناتوانی دائمی ناشی از این بیماری‌ها مشکلات اقتصادی این افراد را مضاعف می‌نماید. گروه عظیم معلولانی که نتیجه ابتلا به این نوع بیماری‌ها است، کاهش نیروی کار را باعث شده و در نتیجه امنیت اقتصادی خانواده، که از قبل دچار نابسامانی و پریشانی بوده است را افزایش می‌دهد.

علاوه بر این، ظهور ناگهانی بیماری‌های جدید و یا تغییر رفتار بیماری‌های شناخته شده، غافلگیر کننده است. مثلاً ظهور ناگهانی بیماری "سندرم شدید و حاد تنفسی" یا بیماری "سارس"^۱، به‌خوبی نشان داد که تمام کشورها در معرض خطر این بیماری بوده و بازتاب اقتصادی انتشار آن و ترس جامعه از ناشناخته‌ها در سراسر دنیا احساس می‌شود. وقتی بیماری‌های شدید و کمتر شناخته شده‌ای مثل سارس و یا ابولا منتشر می‌شود، در اغلب موارد، بیش از همه کارکنان خدمات بهداشتی را در معرض خطر قرار داده و می‌تواند توانایی نظام بهداشتی را برای مقابله با آن‌ها به مخاطره بیندازد. احتمال بروز چنین حالات به‌هنگام ظهور بیماری جدید، شیوع جهانگیری بعدی و قطعی آنفلوآنزا و یا بعد از پخش عمدی عامل عفونی بیماری‌زا که به‌منظور آسیب‌رسانی صورت می‌گیرد، وجود دارد.

تمام این دلایل باعث شده تا توجه بیشتری نسبت به بیماری‌های واگیردار صورت گیرد و در این زمینه نتایج امیدوارکننده‌ای نیز به دست آمده است. فقدان دسترسی به واکسن‌ها و داروها در کشورهای در حال پیشرفت به‌صورت مشکلی مزمن درآمدہ است. در این مورد ابتکارات چشمگیر جدیدی صورت گرفته است از جمله سازمان‌هایی برای تأمین اعتبارات جهانی برای مبارزه با ایدز، سل و مالاریا، همکاری جهانی برای تأمین واکسن و ایمن‌سازی^۲، جلوگیری از برگشت مالاریا، کنترل سل^۳، در جهت مبارزه با بیماری‌های واگیردار کشنده و توزیع دارو و واکسن برای مناطقی که به‌شدت به این خدمات نیاز دارند، تشکیل شده است. علاوه براین، توجه جامعه

^۱ Severe Acute Respiratory Syndrome (SARS)

^۲ Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria

^۳ Global Alliance for Vaccines and Immunization

^۴ Roll Back Malaria and Stop Tuberculosis

بین‌المللی به ضرورت ریشه‌کنی و یا کنترل بیماری‌هایی مثل پولیومیلیت، جذام، فیلاریای لنفاتیکی، انکوسرکوز و سایر بیماری‌های ناتوان‌کننده، در محدوده زمانی، جلب شده است. درک توان غافلگیرکنندگی عوامل عفونی بیماری‌های واگیردار و ضربه ناشی از بیماری سارس، باعث گردیده که کشورها در اولویت دادن به تقویت سازمان‌های بهداشتی خود توجه بیشتری بنمایند. تمام اقداماتی که در زمینه حفظ بهداشت عمومی صورت می‌گیرد سودآور است.

هیجدهمین ویرایش کتاب "دستور کار کنترل بیماری‌های واگیردار" برای کشورهایی که به مبارزه با خطرات این بیماری‌ها اولویت می‌دهند راهنمای مناسبی بوده و وسیله‌ای مناسب در کوشش گروهی ما در محافظت مردم جهان از بیماری‌ها و واگیردار، صرف نظر از بومی یا نادر و وارداتی بودن این بیماری‌ها، می‌باشد. همکاری با کارشناسان جهانی کنترل بیماری‌های واگیردار برای بازبینی و بازنویسی این مجلد از کتاب و افزایش نکات مورد توجه کشورهای در حال پیشرفت که به‌غنی‌تر شدن محتوی آن انجامیده، مزیتی برای ما بوده است. با کمال تأسف در نیمه ژانویه سال جاری دکتر رابرت پی شاپ، یکی از ویراستارهای با سابقه کتاب فوت نمود. دکتر شاپ یکی از کارشناسان برجسته آریوویروس‌ها در دنیا بوده که علاقمندان را از دانش خود بهره‌مند می‌کرد؛ فصل مربوط به آریوویروس‌ها که یادگاری است از زندگی و دوستی او، از آخرین کارهای او است.

دکتر دیوید ال. هیمن

سر ویراستار